

Sammanfattning

Ett bolag har fattat beslut om neddragning av produktionen, vilket bl.a. inneburit att 35 arbetstagare kom att sägas upp. Bolaget har före beslutet förhandlat med den arbetstagarorganisation vars medlemmar direkt kom att beröras av uppsägningarna. Frågan om bolaget även varit förhandlingsskyldigt enligt 11 § medbestämmandelagen gentemot en annan arbetstagarorganisation, vars medlemmar inte direkt berördes av uppsägningarna. Arbetsdomstolen finner att bolaget varit förhandlingsskyldigt enligt 11 § medbestämmandelagen. Vidare uppkommer fråga om förhandlingsskyldigheten har fullgjorts. Domstolen uttalar att det i princip är arbetsgivaren som har bevisbördan för att han har fullgjort sin förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2007-12-19
StockholmDom nr 98/07
Mål nr A 241/06**KÄRANDE**

Sif, 105 32 STOCKHOLM

Ombud: förbundsjuristen Lars Åström, Sif, 105 32 STOCKHOLM

SVARANDE

1. Föreningen Sveriges Skogsindustrier, Box 55525, 102 04 STOCKHOLM

2. Setra Trävaror AB, 556035-2196, Box 740, 941 28 PITEÅ

Ombud för båda: chefsjuristen Andreas Edenman, ARBIO AB,
c/o Föreningen Sveriges Skogsindustrier, Box 55525, 103 04 STOCKHOLM**SAKEN**

förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen

Mellan Föreningen Sveriges Skogsindustrier och Sif gäller kollektivavtal, det s.k. sågverksavtalet. Setra Trävaror AB är medlem i Föreningen Sveriges Skogsindustrier och är därmed bundet av sågverksavtalet.

Bolagets verksamhet utgörs av försäljning av egenproducerade, sågade och förädlade trävaror. I bolaget ingick vid denna tidpunkt tolv sågverk, däribland sågverket i Lövholmen utanför Piteå. Vid Lövholmens sågverk sågas både grovt och klent timmer, med en specialisering på sågning av klent timmer. Bolaget har tre kundservicecenter, däribland ett i anslutning till Lövholmen. I Piteå finns bolagets ekonomi- och IT-avdelning, vilken också är belägen i anslutning till sågverket i Lövholmen. Kundservicecentren bistår samtliga enheter inom bolaget, men verksamheten styrs också utifrån geografiska områden. Bolagets ekonomi- och IT-funktion bistår hela bolaget. Bolaget hade under hösten 2005 cirka 900 arbetstagare, varav 105 arbetade vid Lövholmen. Vid Lövholmen fanns vid den tidpunkten fem tjänstemän. Ingen av dessa var medlem i Sif.

Bakgrunden till tvisten är att bolaget under hösten 2005 beslöt att göra en driftsinskränkning såvitt avsåg sågningen av klent timmer vid Lövholmen. Detta innebar att bolaget beslöt att ta bort ett av två skiftlag från en av produktionslinjerna vid Lövholmen. Beslutet innebar vidare att 35 arbetstagare inom produktionen sades upp. Bolaget fattade beslut om åtgärderna efter att den 19 december 2005 ha slutfört förhandlingar med Skogs- och Träfacket. Mellan parterna är tvistigt om det har förelegat skyldighet för bolaget att, innan beslutet fattades, förhandla med den lokala Sif-klubben enligt 11 § medbestämmandelagen. För den händelse att Arbetsdomstolen skulle finna att förhandlingsskyldighet förelegat för bolaget är vidare tvistigt om bolaget vid sammanträffande mellan parterna har fullgjort denna skyldighet.

Parterna har tvisteförhandlat i frågan utan att någon överenskommelse har kunnat träffas.

Sif har väckt talan i Arbetsdomstolen och har yrkat att Arbetsdomstolen ska fastställa att bolaget gjort sig skyldigt till brott mot 11 § medbestämmandelagen samt förplikta bolaget att till förbundet betala allmänt skadestånd med 100 000 kr jämte ränta enligt 3 och 6 §§ räntelagen från den 8 december 2006 till dess betalning sker.

Arbetsgivarparterna har bestritt käromålet. Sättet att beräkna ränta har vitsordats såsom skäligt i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Sif

Under år 2005 bestod bolaget av tre regioner: Bergslagen Gran, Bergslagen Furu och Nord Furu. Regionen Nord Furu bestod av tre sågverk placerade i Seskarö, Malå och Lövholmen samt en förädlingsenhet i Kvarnåsen. Vid regionen Nord Furu fanns en Sif-klubb som omfattade denna region. I december 2005 var 35 tjänstemän medlemmar i klubben. Behörig att förhandla lokalt är en Sif-klubb om en sådan finns. Om en sådan klubb inte finns, är det Sifs berörda avdelning som har förhandlingsrätten. I det här fallet var Sif-klubben i regionen Nord Furu behörig att förhandla rörande förändringar som skedde i regionen.

Vid tidpunkten fanns det fem tjänstemän på Lövholmen. Inte någon av dessa var medlemmar i Sif, men deras befattningar avsåg arbete som omfattades av kollektivavtalet med Sif. I sågverksavtalet anges i 1 § 1 mom. att avtalet gäller för tjänsteman som är anställd vid företag inom sågverksindustrin anslutna till Föreningen Sveriges Skogsindustrier. Före och efter den aktuella tidpunkten har det funnits Sif-medlemmar vid Lövholmen. Det fanns 31 tjänstemän på de övriga tjänsteställena inom Nord Furu-regionen.

Frågan om förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen

Den 13 november 2005 kallade bolaget genom platschefen S.M. till information den 21 november 2005 och till lokal förhandling den 25 november 2005 rörande produktionsförändringar. Kallelsen ställdes till fackliga företrädare för såväl Sif som andra kollektivavtalsbundna arbetstagarorganisationer. Vid informationsmötet den 21 november 2005 förklarade bolagets företrädare att man planerade en volymminskning vid Lövholmens sågverk från 290 000 kubikmeter till 220 000 kubikmeter sågat timmer, räknat per år. Vid mötet presenterades olika alternativ för produktionen vid Lövholmen i framtiden. De fackliga organisationerna hade synpunkter på bolagets huvudalternativ och kunde inte acceptera förslaget. Organisationerna ansåg bl.a. att förslagen hade lämnats utifrån ett råvaruperspektiv och inte ur ett lönsam-

hetsperspektiv samt att ett antal nyckelpersoner skulle komma att försvinna, vilket skulle påverka bolagets verksamhet negativt i framtiden.

Bolagets beslut den 19 december 2005 att ta bort ett av två skiftlag från en av produktionslinjerna vid sågverket i Lövholmen ledde dels till en produktionsminskning vid bolaget, dels till att 35 arbetstagare sades upp på grund av arbetsbrist. Bolagets beslut om driftsinskränkning avsåg en sådan viktigare förändring av bolagets verksamhet som medförde skyldighet för bolaget att på eget initiativ förhandla med arbetstagarorganisation, med vilket bolaget stod i kollektivavtalsförhållande, innan beslut fattades i frågan. Bolaget var alltså skyldigt att förhandla inte bara med Skogs- och Träfacket utan även med Sif. Att Sif inte hade någon medlem vid Lövholmen saknar betydelse för denna fråga. Eftersom beslutet avsåg en viktigare förändring i bolagets verksamhet hade det inte heller någon betydelse för förhandlingsfrågan att bolagets beslut endast avsåg förändringar vid anläggningen i Lövholmen.

Frågan om bolaget kan anses ha fullgjort förhandlingsskyldigheten

Någon förhandling avseende produktionsminskningen blev aldrig aktuell för Sifs del. Den 23 november 2005 skickade personaldirektören P.E. ett e-postmeddelande till Sifs förtroendeman K.P. och meddelade att förhandlingen den 25 november 2005 enbart berörde kollektivpersonalen, varför endast Skogs- och Träfacket var kallat till förhandlingen. En medverkan från Sifs sida var inte aktuell enligt bolagets uppfattning. Dagen därpå svarade förtroendemannen L.A-V. på e-postmeddelandet och hemställde att Sif skulle få delta vid förhandlingen. Samma dag återkom P.E. till L.A-V. och vidhöll att Sif inte skulle kallas till förhandlingen eftersom Sifs medlemmar inte berördes av förändringen. L.A-V. och K.P. beslöt sig ändå för att inställa sig vid förhandlingen den 25 november 2005. Vid mötet lät emellertid platschefen S.M. meddela att Sif inte var välkommet att delta vid mötet. Senare under förmiddagen ringde S.M. till K.P. och bad henne komma till mötet för att skriva under minnesanteckningarna från informationsmötet den 21 november 2005. Hon förklarade att Sif inte avsåg att underteckna minnesanteckningarna, men att man på Sifs sida däremot ville delta vid förhandlingen. S.M. meddelade återigen att Sif inte var välkommet att göra detta.

Sedan Sif den 25 november 2005 inte fått förhandla med bolaget påkallade Sif för egen del förhandling med bolaget avseende produktionsförändringarna vid Lövholmen. Bolaget och Sif kom överens om att förhandlingen skulle äga rum den 9 december 2005. Inte heller vid detta tillfälle fick Sif förhandla om produktionsförändringarna. Vid mötet diskuterades enbart tillämpningen av medbestämmandelagens reglering om förhandlingsrätt. Den 13 december 2005 skickade P.E. ett e-postmeddelande till K.P. och L.A-V. där hon återigen bekräftade bolagets uppfattning att någon förhandlingsskyldighet inte förelåg gentemot Sif.

Bolaget hade sammanfattningsvis varken den 25 november eller den 9 december 2005 fullgjort sin förhandlingsskyldighet gentemot Sif innan beslutet om driftsinskränkning fattades den 19 december 2005.

Arbetsgivarparterna

Bland arbetstagarna vid Lövholmen fanns inte någon Sif-befattning eller Sif-medlem. Ett fåtal andra tjänstemannabefattningar fanns dock vid Lövholmen, men dessa utgjorde alltså inte Sif-befattningar. Övriga arbetstagare vid Lövholmen tillhörde arbetarområdet och var i förekommande fall medlemmar i Skogs- och Träfacket. Sif-medlemmar fanns i bolagets tre kundcenter, på ekonomi- och IT-funktionen och på vissa andra sågverk, men inte vid Lövholmens sågverk.

Bolagets timmerleveranser styrdes vid tidpunkten av ett försörjningsavtal mellan bolaget och Sveaskog. Sveaskog hade för perioden 2006-2008 aviserat minskade avverkningsuttag i södra Norrbotten och Västerbotten. De minskade timmerleveranserna påverkade direkt bolaget eftersom Sveaskog vid denna tid i princip var exklusiv leverantör. För Lövholmens del innebar dessa minskningar att produktionen måste anpassas efter en minskad timmertillgång. Detta var något som bolaget inte kunde påverka.

Frågan om bolagets förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen

Vid informationsmötet den 21 november 2005 informerade bolaget om de minskade timmerleveranserna. Vid mötet deltog företrädare för Skogs- och Träfacket, Saco och Sif. På bolagets sida deltog sågverkschefen och produktionsdirektören J.N., platschefen vid Lövholmen S.M. och personaldirektören P.E.. Vid informationsmötet lämnades en omfattande beskrivning av de planerade förändringarna vid Lövholmen. Dessa förändringar påverkade inte kundservicecentret eller den centrala ekonomi- och IT-avdelningen. Bolaget meddelade att det skulle komma att ta initiativ till förhandlingar med Skogs- och Träfacket, men inte med tjänstemannaorganisationerna, eftersom dessa inte berördes. Vid mötet framfördes ingen protest mot detta från tjänstemannahåll.

Det är riktigt att Sif inte kallades till förhandlingar beträffande de planerade förändringarna vid Lövholmen. Sif-klubben framförde dock efter informationsmötet att klubben önskade förhandla om förändringarna.

Bolaget inledde förhandling enligt 11 § medbestämmandelagen med Skogs- och Träfacket den 25 november 2005. Förhandlingen gällde främst hur organisationen vid Lövholmen kunde anpassas till en något lägre produktion. Ett antal alternativ behandlades i förhandlingarna. Förhandlingarna slutfördes den 19 december 2005. Bolaget fattade sedan beslut om att reducera arbetsstyrkan med totalt 35 arbetstagare. Endast arbetarområdet berördes av produktionsminskningen. Denna drabbade samtliga delar av sågverket, framför allt justerverket. Den förändring som Sif särskilt har angett innebar att ett skiftlag togs bort på en produktionslinje, nämligen på den s.k. klana linjen.

Det medförde bl.a. att bemanningen minskade från åtta personer till tre personer på den linjen. Förändringen inleddes genom uppsägningar under senare delen av december 2005 efter det att förhandlingar avslutats. Produktionsminskningen genomfördes den 1 april 2006.

Sifs förhandlingsframställan ställdes till platschefen S.M.. Av förhandlingsframställan framgår därmed att Sif självt ansåg att förhandlingen rörde arbetsplatsen Lövholmen och inte avsåg en viktigare förändring i bolagets verksamhet. Hade Sif inte ansett att förhandlingen enbart rörde arbetsplatsen Lövholmen hade mottagaren av förhandlingsframställan varit någon annan, t.ex. P.E., varefter sådana frågor som inte berörde arbetsplatsen Lövholmen skulle ha behandlats i det s.k. Arbetsutskottet. Bolaget och de fackliga organisationerna är ense om att frågan om produktionsförändringarna i den mån förhandlingsskyldighet föreligger ska behandlas på lokal nivå, dvs. arbetsplatsen Lövholmen. Detta följer även av det då gällande samverkansavtalet. Parterna har inte heller i samband med andra liknande neddragningar, t.ex. då sågverket Hasselfors anpassade sin organisation hösten 2005, bedömt frågan som en koncernövergripande fråga.

Enligt arbetsgivarparternas uppfattning avsåg bolagets beslut om driftinskränkning inte någon viktigare förändring av verksamheten sett utifrån hela bolagets verksamhet. Beslutet berörde inte verksamheten utanför Lövholmen i sådan grad som krävs. Någon förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen förelåg därför inte. Vid viktigare förändringar av sågverkets verksamhet är parterna överens om att förhandlingar ska upptas med de fackliga motparter som är representerade där. Vid avgörande av om förändringen är viktigare sätts den i relation till sågverkets verksamhet med den begränsningen till de fackliga motparter som är representerade vid arbetsstället genom medlemmar eller befattningar. Det fanns ingen Sif-medlem vid Lövholmen och inte heller någon Sif-befattning. Mot den här bakgrunden förelåg det ingen förhandlingsskyldighet gentemot Sif, eftersom det inte handlade om en viktigare förändring av bolagets verksamhet. De Sif-medlemmar som Sif hänvisat till arbetar inte på Lövholmen utan på andra arbetsställen såsom bolagets kundcenter m.m. Kundcentret utgör en integrerad del av hela bolagets verksamhet. Sif har heller aldrig framfört annat än att frågan ska behandlas lokalt på Lövholmen.

Bolaget har förhandlat med Sif före beslutet

Samma dag som förhandlingarna med Skogs- och Träfacket påbörjades, den 25 november 2005, förekom kontakter även mellan bolaget och Sif. Bolaget förklarade för sin del att det i och för sig inte ansåg att någon förhandlingsskyldighet förelåg gentemot Sif, men att Sif ändå kunde ansluta till de förhandlingar som fördes. Detta framfördes bl.a. av platschefen S.M.. Sif-representanter fanns också på plats i huset när förhandlingarna skulle påbörjas med Skogs- och Träfacket. Någon förhandling kom dock inte till stånd, eftersom Sif motsatte sig detta. Sif lämnade emellertid denna dag en egen förhandlingsframställan till bolaget rörande förändringarna på Lövholmen. Sif förbehöll sig samtidigt rätten att återkomma med ett skadeståndsyrkande. Bolaget kunde efter Sifs förhandlingsframställan konstatera att en

separat förhandling skulle hållas med Sif och att bolaget alltså under alla förhållanden var förhandlingsskyldigt.

Sifs framställan föranledde en förhandling den 9 december 2005. Bolaget var representerat av både personaldirektören P.E. och platschefen S.M.. De hade inför mötet förberett sig med relevant material. Sif framförde vid förhandlingen att bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen och att ”det skulle kosta bolaget”. Förhandlingen kom därför i huvudsak att handla om detta. Sif ansåg framför allt att det var allvarligt att förbundet inte fått någon formell kallelse. Företrädarna för bolaget bestred att något åsidosättande av medbestämmandelagen hade förekommit. De framhöll vidare att de hade kommit för att förhandla i saken i enlighet med Sifs förhandlingsframställan. Vid flera tillfällen under mötet försökte bolagsrepresentanterna att påbörja en diskussion kring förändringarna eftersom det var därför som bolaget kommit till förhandlingen, men Sif-företrädarna var framför allt intresserade av att uppehålla sig vid bolagets påstådda brott mot medbestämmandelagen. Då bolaget återigen ville gå in mer noggrant i den fråga som förhandlingsframställningen avsåg hänvisade Sif slutligen till de centrala parterna. Sif ställde inga frågor om förändringarna till bolagsrepresentanterna. Det är en efterhandskonstruktion att bolagets företrädare skulle ha varit ovilliga att diskutera driftsinskränkningen, och något sådant framgår inte heller av protokollet.

Av protokollet från förhandlingen framgår att förhandlingen rörde just produktionsförändringarna. Protokollförare var företrädare för Sif som i protokollet angav bl.a. att ”Sif-klubben har kallat till MBL-förhandling enligt § 11 angående produktionsförändringar på Lövholmen”. I protokollet har Sif angett att fråga var om en förhandling enligt medbestämmandelagen. Efter förhandlingstillfället den 9 december 2005 påkallade Sif aldrig någon central förhandling. Någon förklaring till detta har aldrig lämnats.

För den händelse Arbetsdomstolen skulle finna att bolaget är skadeståndsskyldigt görs gällande att yrkat belopp inte är skäligt med hänvisning till de förmildrande omständigheter som föreligger, särskilt att bolaget lämnat utförlig information till Sif samt att bolaget inte heller försökt att undandra sig att förhandla om förändringarna den 25 november 2005 och den 9 december 2005.

Domskäl

Bakgrunden till tvisten är i korthet följande. Bolaget beslöt med anledning av minskad tillgång på timmer att göra en neddragning av produktionen såvitt avser sågning av s.k. klent timmer vid Lövholmen. Beslutet innebar bl.a. att arbetsstyrkan vid Lövholmen reducerades med 35 arbetstagare, av vilka ingen var tjänsteman. Beslutet fattades sedan bolaget den 19 december 2005 slutfört förhandlingar med Skogs- och Träfacket. Tvisten i målet gäller om bolaget var förhandlingsskyldigt även gentemot den lokala Sif-klubben enligt 11 § medbestämmandelagen innan beslutet om driftsinskränkning fattades. I målet är även tvistigt om bolaget faktiskt har förhandlat med Sif innan beslutet fattades.

Utredningen i målet

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på Sifs begäran hållits vittnesförhör med Sifs företrädare vid bolaget K.P. och L.A-V.. På bolagets begäran har hållits vittnesförhör med personaldirektören P.E. och platschefen S.M.. Parterna har även åberopat viss skriftlig bevisning.

Har bolaget varit förhandlingsskyldigt gentemot Sif?

I målet är ostridigt att bolaget, efter det att Sif-klubben den 25 november 2005 hade påkallat förhandling i frågan, var skyldigt att förhandla med Sif om det förestående beslutet. Mot bakgrund bl.a. av hur Sif har formulerat sitt yrkande finner Arbetsdomstolen dock skäl att pröva om bolagets beslut innefattade en viktigare förändring i verksamheten och om bolaget av det skälet var skyldigt att förhandla med Sif.

Enligt 11 § medbestämmandelagen ska en arbetsgivare innan han beslutar om viktigare förändring av sin verksamhet på eget initiativ förhandla med arbetstagarorganisation i förhållande till vilken han är bunden av kollektivavtal. I motiven till bestämmelsen uttalas bl.a. att avsikten är att den primära förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen ska omfatta alla frågor i arbetsgivarens verksamhet som har den omfattningen och innebörden för arbetstagarna, att man typiskt sett bör räkna med att en facklig organisation vill få tillfälle till förhandling. Denna tolkning har även bekräftats i Arbetsdomstolens praxis (se t.ex. AD 1980 nr 72 och 1988 nr 65). Såsom exempel på viktigare förändring anges i motiven nedläggning eller inskränkning av driften (se prop. 1975/76:105, Bilaga 1, s. 353).

Bolagets beslut innebar en neddragning av produktionen som medförde dels att ett av två skiftlag togs bort från en av produktionslinjerna vid Lövholmen, dels att arbetsstyrkan vid Lövholmen reducerades med 35 arbetstagare inom produktionen. Arbetsgivarparterna har menat att beslutet ändå inte avsåg någon viktigare förändring i bolagets verksamhet eftersom det i huvudsak berörde endast arbetsplatsen i Lövholmen och inte hade några avsevärda konsekvenser för bolagets andra delar och verksamhet i stort. Denna uppfattning kan domstolen inte dela. En driftsinskränkning av detta slag är utan tvekan något som berör de anställda på ett sådant sätt att samtliga fackliga organisationer, inte bara de som har medlemmar vilka direkt berörs av åtgärden, bör få tillfälle att förhandla om. Det kan tilläggas att uttrycket ”viktigare förändring av bolagets verksamhet” inte ska sättas i relation till bolagets hela verksamhet i landet, utan till arbetsplatsen i Lövholmen (jfr AD 1978 nr 51).

Arbetsdomstolen kommer sammanfattningsvis till slutsatsen att det ålåg bolaget att förhandla med Sif som avtalsbärande organisation innan bolaget fattade beslut om driftsinskränkning.

Har bolaget fullgjort sin förhandlingsskyldighet?

Beträffande händelseförloppet under tiden närmast före bolagets beslut i frågan om driftsinskränkning är följande ostridigt. Bolaget lämnade den 21 november 2005 information om den förestående minskningen av timmer till samtliga fackliga organisationer, alltså även till Sif. Bolaget klagade därvid att bolaget visserligen avsåg att kalla till förhandling enligt 11 § medbestämmandelagen, men att Sif inte skulle omfattas av sådan kallelse. Den 25 november 2005 hölls förhandling mellan bolaget och Skogs- och Träfacket. Därvid förekom också vissa kontakter mellan bolagets företrädare S.M. och P.E. och Sif-klubbens företrädare K.P. och L.A-V.. Senare samma dag gjorde Sif-klubben en framställan till bolaget om förhandling i frågan om arbetsbrist. Ett förhandlingssammanträde med anledning av förhandlingsframställan kom att äga rum den 9 december 2005. Bolaget fattade sedan sitt beslut om driftsinskränkning den 19 december 2005.

Parterna i målet är ense om att det varken den 25 november eller den 9 december 2005 faktiskt kom till stånd någon förhandling i sakfrågan rörande hanteringen av den arbetsbristsituation som uppkommit hos bolaget. Arbetsgivarparternas ståndpunkt är emellertid, som domstolen har uppfattat den, att bolagets företrädare vid båda dessa tillfällen förklarat sig villiga att förhandla i frågan och att bolaget därmed fullgjort sin förhandlingsskyldighet. Sifs inställning är att bolaget vid båda tillfällena förklarade att bolaget inte ansåg sig ha skyldighet att föra sådana förhandlingar och att det var detta som var skälet till att förhandling i sakfrågan inte kom till stånd.

Bestämmelserna i 11 § medbestämmandelagen innebär att det åligger arbetsgivaren att inför beslutet om en viktigare förändring i verksamheten på eget initiativ förhandla med arbetstagarorganisationen. Det handlar alltså om en skyldighet dels att ta initiativ till förhandling, dels att genomföra förhandlingen. I förhandlingsskyldigheten ligger inte enbart en skyldighet att inställa sig till förhandling utan även en skyldighet att där klart ange och motivera sin ståndpunkt i sak samt att lyssna till motpartens uppgifter och argumentation för dennes ståndpunkt (se prop. 1975/76:105, Bilaga 1, s. 362). Såsom reglerna om primär förhandling är utformade anser Arbetsdomstolen att det vid tvist om händelseförloppet ytterst ligger på arbetsgivaren att visa att han har fullgjort sina skyldigheter enligt 11 § medbestämmandelagen (jfr Bergqvist m.fl., Medbestämmandelagen, 1997, s. 195). Detta betyder att arbetsgivaren, i fall då han påstår att han försökt uppfylla förhandlingsskyldigheten men att arbetstagarorganisationen inte medverkat i förhandlingen, har bevisbördan för att försök till förhandling gjorts.

Bolaget tog i det föreliggande fallet inte vid något av tillfällena initiativ till förhandling med Sif. Det har dock klargjorts från Sifs sida att det inte är denna underlåtenhet som ligger till grund för dess talan om skadestånd. Sifs talan vilar i stället på att bolaget enligt Sifs uppfattning vid de sammanträden som förekom vägrade gå in i förhandling i sakfrågan.

Beträffande vad som inträffade den 25 november 2005 i samband med bolagets förhandling med Skogs- och Träfacket har S.M. inför domstolen uppgett

att han klagade för Sifs företrädare, som kom till förhandlingslokalen på eget initiativ, att det stod dem fritt att delta vid förhandlingen. S.M:s uppgifter om detta motsägs av vad K.P:s och L.A-V. har berättat vid huvudförhandlingen i Arbetsdomstolen. De har uppgett att de ombads att lämna förhandlingslokalen. Beträffande vad som förekom den 25 november står alltså ord mot ord. Sifs uppfattning vinner stöd av den av K.P. senare samma dag skrivna förhandlingsframställningen. I denna anges bl.a. att det hade kommit till Sif-klubbens kännedom att företaget hade inlett arbetsbristförhandlingar och att Sif-klubben inte kunde se att företaget skött sin formella förhandlingsskyldighet enligt medbestämmandelagen. Arbetsdomstolen kommer mot bakgrund av det anförda till slutsatsen att bolaget inte har visat att det uppfyllde sin förhandlingsskyldighet vid detta tillfälle.

Beträffande vad som förekom den 9 december 2005 har S.M. och P.E. i huvudsak samstämmt uppgett följande. Efter Sifs förhandlingsframställan stod det klart att bolaget hade skyldighet att förhandla om driftsinskränkningen, och de förberedde sig därför inför förhandlingen på samma sätt som inför den tidigare förhandlingen med Skogs- och Träfacet. Det visade sig emellertid att de båda företrädarna för Sif-klubben inte var intresserade av att tala om detta, utan bara om att bolaget hade ådragit sig skadeståndsskyldighet genom att inte självmant kalla till förhandling. Parterna skildes därefter åt utan att ha behandlat frågan om driftsinskränkningen.

K.P. har om detta förhandlingstillfälle uppgett följande. Hon hade förberett sig inför förhandlingen genom att diskutera med vissa medlemmar i Sif-klubben. Hon möttes emellertid vid förhandlingen av beskedet att inga Sif-medlemmar skulle drabbas av driftsinskränkningen och att bolaget därför inte ansåg sig ha någon skyldighet att diskutera saken med Sif-klubben. K.P:s uppgifter har bekräftats av L.A-V., som har tillagt att de båda Sif-företrädarna försökte övertyga bolagets företrädare om att även tjänstemännen hade rätt att förhandla samt att bolaget inte tillät dem att ställa frågor om den förestående driftsinskränkningen.

Även beträffande vad som förekom den 9 december 2005 står alltså ord mot ord. Av det protokoll som vid tillfället fördes av L.A-V. och som justerats bl.a. av de båda företrädarna för bolaget framgår följande. I rubriken anges att "Sif-klubben hade kallat till MBL-förhandlingar angående produktionsförändringar på Lövholmen". I protokollet ges därefter en kortfattad redogörelse för vad som inträffat den 21 och 25 november 2005. Under rubriken "Diskussioner" anges därefter att "[p]arterna diskuterar ovanstående" samt att företaget kvarstår vid sin ståndpunkt att "de inte har skyldighet att kalla Sif till MBL-förhandling, samtidigt som Sif fasthåller sin rätt till medverkan". Protokollet avslutas med konstaterandet att parterna är ense om att de inte kommer vidare i ärendet utan hjälp av centrala parter.

Av intresse är vidare ett mejl som P.E. den 13 december 2005 sände till K.P. och L.A-V.. I mejlet angavs bl.a. att bolaget kvarstod i sin uppfattning att förhandlingsskyldighet i ärendet inte gällde gentemot Sif.

Av det anförda framgår att det är ostridigt dels att parterna den 9 december 2005 diskuterade frågan om bolagets förhandlingsskyldighet gentemot Sif, dels att någon förhandling i sakfrågan inte kom att äga rum. Vad som är tvisligt är vad som var skälet till att någon sådan förhandling inte kom till stånd. Arbetsgivarparternas påstående om att Sif-klubben inte var intresserad av att diskutera sakfrågan ter sig i och för sig överraskande mot bakgrund av att det var klubben som hade begärt förhandling i den frågan.

Som har angetts i det föregående är det i princip arbetsgivaren som har bevisbördan för att förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen har fullgjorts. Tyngden av denna bevisbörda bör bero på arbetsgivarens möjligheter att säkra bevisning. I det föreliggande fallet hade bolaget – om arbetstagsarsidan faktiskt inte hade intresse av att förhandla – åtminstone kunnat anmärka i protokollet att bolaget inbjöd till diskussion i fråga om driftsinskränkningen. Någon sådan anmärkning återfinns emellertid inte där, och det har inte heller i övrigt förekommit något som gör det övervägande sannolikt att bolaget vid sammanträdet den 9 december 2005 försökte få till stånd en förhandling i sakfrågan.

På grund av det anförda finner Arbetsdomstolen att bolaget har åsidosatt sin förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen.

Skadestånd m.m.

Domstolens ställningstagande betyder att bolaget har ådragit sig skadeståndsskyldighet gentemot Sif, varför Sifs fastställsetalan i princip bör bifallas. Domstolen anser dock att domslutet bör utformas så att det fastställs att bolaget har ådragit sig skadeståndsskyldighet på grund av bolagets åsidosättande av lagen.

Vid bedömning av skadeståndets storlek anser domstolen att följande omständigheter bör beaktas. Ett åsidosättande av reglerna om förhandlingsskyldighet i 11 § medbestämmandelagen måste allmänt sett betraktas som allvarligt, och särskilt gäller detta när det som i det föreliggande fallet handlar om en förhållandevis omfattande driftsinskränkning. Det kan dock konstateras att bolagets beslut inte synes ha lett till några mera påtagliga verkningar för tjänstemannakollektivet. Vidare tyder bolagets information till Sif-klubben den 21 november 2006 och förhandlingarna med Skogs- och Träfacket på att bolaget inte hade något allmänt syfte att undandra de fackliga organisationerna deras möjlighet till inflytande. Bolagets åsidosättande av reglerna i förhållande till Sif får i stället antas ha berott på en missuppfattning av innebörden av 11 § medbestämmandelagen. Arbetsdomstolen anser att skadeståndet med beaktande av samtliga omständigheter bör bestämmas till 50 000 kr.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång i huvudsaken ska arbetsgivarparterna utge ersättning för Sifs rättegångskostnader. Om beloppet råder inte tvist.

Domslut

1. Arbetsdomstolen förklarar att Setra Trävaror AB har ådragit sig skadeståndsskyldighet mot Sif för åsidosättande av 11 § medbestämmandelagen.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Setra Trävaror AB att till Sif utge allmänt skadestånd med femtiotusen (50 000) kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 8 december 2006 till dess betalning sker.
3. Arbetsdomstolen förpliktar arbetsgivarparterna att med hälften vardera ersätta Sifs rättegångskostnader med sextioniotusensjuhundrafyrtiofem (69 745) kr, varav 57 600 kr utgör ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Michaël Koch, Gunilla Svahn Lindström, Ingrid Lyberg, Rolf Hugert, Teddy Glans, Ronny Wenngren och Ing-Marie Nilsson.
Enhälligt.

Sekreterare: Emma Cardell